

การประเมินผลโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง ตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565

สมบูรณ์ ศรีภู^a, โยธกา แก้วคำ^{**}, จุฑามาศ วงคำจันทร์^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการและศึกษาความสัมพันธ์ของผลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ต่อด้านผลผลิต โดยประยุกต์ใช้ 3 แนวคิด คือ CIPP model, Logic model และการประเมิน 360 องศา เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประเมินผลโครงการ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อโครงการ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ แบบรายงานตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและแบบรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ร่วมดำเนินโครงการ 107 คน ผู้บังคับบัญชา 2 คน และผู้เข้าร่วมโครงการ 365 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมืองตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565 ภาพรวมของผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\bar{X}=4.427$, $SD=0.610$) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ 2) ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 100 3) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 91.2 4) โครงการบรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ จำนวน 11 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 73.33 5) โครงการที่มีผลเบิกจ่ายเงินงบประมาณได้ตามค่าเป้าหมายของกรมอนามัย จำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 60 และ 6) ผลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ มีความสัมพันธ์กับด้านผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.01$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีน้ำหนักความสัมพันธ์กันระดับสูงถึงสูงมาก มีค่า r อยู่ระหว่าง 0.797-0.838

คำสำคัญ : การประเมินผล; โครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง; ตัวแบบซิปป; โมเดลเชิงตรรกะ;
การประเมินแบบ 360 องศา

^a นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^{**} นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^{***} พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^a Corresponding author: สมบูรณ์ ศรีภู Email: sirapatsornphabat@gmail.com

รับบทความ: 28 ก.พ. 66; รับบทความแก้ไข: 29 มี.ค. 66; ตอรับตีพิมพ์: 29 มี.ค. 66; ตีพิมพ์ออนไลน์ 30 เม.ย. 66

Evaluation of Metropolitan Health and Wellness Institution Projects Under the Department of Health's Operations, Fiscal Year 2022

Somboon Sriphu^a, Yothaka Kaewkam^{**}, Jutamart Wongkamjan^{***}

Abstract

The objectives of this evaluation research were to: 1) evaluate the metropolitan health and wellness institution projects in relations to department of health operational issues, 2022 and 2) examine relationships between context, input and process that were related to projects' products using CIPP model, Logic model and 360-degree feedbacks. Data were collected from 3 groups of the total of 474 samples including 107 owners and partners of the projects, 2 administrators and 365 projects' participants through questionnaires, reports according to KPI's reports from the expenditure of project budgets. The data were analyzed using descriptive statistics and correlation analysis with Pearson's correlation coefficients.

The results showed that: 1) evaluation of the institution's projects was found to be at a highest level and received evaluation criteria as required ($\bar{X}=4.427$, $SD=0.610$), with projects' contexts having the highest average score, followed by process, products, and inputs, with average scores ranging from 4.339 to 4.478; 2) administrators' satisfaction with the project evaluation was at a high level (100%); 3) participants' satisfaction was at a high level (91.2%); 4) there were 11 projects (73.33%) that achieved performance indicators as compared to the targets; 5) there were 9 projects (60%) that met the budget disbursements target set by the Department of Health; and 6) contexts, inputs and process components were significantly related to products ($p\text{-value}<0.01$) with the same direction of their relationships with a high levels of correlations (with r ranging from 0.797 to 0.838).

Keywords : Evaluation; Metropolitan Health and Wellness Institution's projects; CIPP Model; Logic model; 360-degree feedbacks

* Public Health Technical Officer, Professional Level

** Plan and Policy Analyst, Practitioner Level

*** Registered Nurse, Practitioner Level

Metropolitan Health and Wellness Institution, Department of Health, Ministry of Public Health

^a Corresponding author : Somboon Sriphu Email : sirapatsornphabat@gmail.com

Received: Feb. 28, 23; Revised: Mar. 29, 23; Accepted: Mar. 29, 23; Published Online: Apr. 30, 23

บทนำ

กรมอนามัยเป็นองค์การหลักของประเทศในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่สังเคราะห์ใช้ความรู้และคุณภาพรวมในการกำหนดนโยบายและออกแบบระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานสังกัดส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค 12 ศูนย์อนามัยเขต และสถาบันพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ (สสน.)

กรมอนามัย ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2563-2565) ฉบับปรับปรุง การแปลงแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวสู่การปฏิบัติเพื่อผลักดันหรือขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จและผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการสื่อสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และมาตรการที่สำคัญ โดยให้หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) ของหน่วยงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนยุทธศาสตร์ของกรมอนามัย^(1,2)

สถาบันพัฒนาสุขภาพแห่งชาติได้จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของหน่วยงานที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัย โดยแผนปฏิบัติการของสถาบันพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ประกอบด้วย 15 โครงการ 77 กิจกรรม และ 11 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ-Performance Agreement: PA) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยกลุ่มภารกิจขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และระบบสนับสนุน กลุ่มภารกิจบริการทางการแพทย์และเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และกลุ่มภารกิจวิจัย พัฒนา ขับเคลื่อนสุขภาพแห่งชาติ⁽³⁾

สถาบันพัฒนาสุขภาพแห่งชาติได้ริเริ่มประเมินโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2564⁽⁴⁾ พบว่าภาพรวมของผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$, $SD=0.43$) ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$) แต่ยังพบข้อจำกัดและช่องว่าง (Gap) ของการศึกษาคือ 1) การประเมินผลโครงการยังไม่ครอบคลุมทุกโครงการตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย 2) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้บังคับบัญชาและผู้เข้าร่วมโครงการ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งไม่ได้นำข้อมูลจากแหล่งอื่นมาประกอบการประเมินผลโครงการ และ 4) ขาดการสะท้อนกลับข้อมูลผลการประเมินโครงการให้กับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ จากข้อจำกัดดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาต่อยอดการวิจัยประเมินผลโครงการ โดยทำวิจัยเรื่อง “การประเมินผลโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565” โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด CIPP Model, Logic model และ การประเมินแบบ 360 องศา เพื่อได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการพัฒนาโครงการ พัฒนากลยุทธ์ และเทคนิคในการดำเนินงาน ปรับปรุงการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เขตเมือง อีกทั้งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารโครงการให้บรรลุตามประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการดำเนินงานกรมอนามัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ปีงบประมาณ 2565
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการต่อต้านผลผลิตโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้โมเดล CIPP Evaluation Model and Associated Relationships with Program ของสตัฟเฟิลบีมและชินคฟีลด์^(5,6) เป็นกรอบแนวคิดหลักของการประเมินผลโครงการ ใช้กรอบแนวคิดการประเมิน Logic Model การประเมินแบบ 360 องศา และได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินผลโครงการจากผลงานวิจัยของ อังศินันท์ อินทรกำแหง และคณะ⁽⁷⁾ มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประเมินผลโครงการ (ภาพที่ 1)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผล (evaluation research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการ ปีงบประมาณ 2565 (ตุลาคม 2564-กันยายน 2565) จำนวน 122 คน โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจากประชากรที่ศึกษา
2. กลุ่มผู้บังคับบัญชา คือ รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำแนะนำกับบุคลากรในการดำเนินงานโครงการประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย จำนวน 2 คน โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจากประชากรที่ศึกษา
3. กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ คือ ผู้เข้าร่วมโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 795 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)⁽⁸⁻¹⁰⁾ ได้จำนวนขนาดตัวอย่าง 645 คน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มเลือกตามขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละโครงการ จำนวนทั้งหมด 645 คน จากทั้งหมด 15 โครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การประเมินผลโครงการตามแนวคิดชิปปี้โมเดล (CIPP Model)⁽⁵⁻⁷⁾ ใช้เป็นแบบสอบถามการประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบประเมินผลโครงการตามกรอบแนวคิดชิปปี้โมเดล ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมินผลโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565

2. การประเมินผลโครงการตามแนวคิดโมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model)⁽⁷⁾

2.1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการ ในครั้งต่อไป ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

2.2) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อโครงการ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานโครงการเป็นข้อคำถามปลายเปิด

2.3) แบบรายงานตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โดยเก็บข้อมูลจากแบบรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง ข้อมูลจากระบบศูนย์ปฏิบัติการกรมอนามัย 4.0 และรายงานประจำปี 2565 สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง

2.4) แบบรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ปีงบประมาณ 2565 เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลจากรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ข้อมูลจากระบบศูนย์ปฏิบัติการกรมอนามัย 4.0 และรายงานประจำปี 2565 สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.993 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ Tryout กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขในสังกัดกรมอนามัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 32 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ดังนี้ แบบสอบถามการประเมินผลโครงการ เท่ากับ 0.978 แบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.961 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มที่ 1: ผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อโครงการ โดยประสานงานกับรองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงโครงการวิจัยและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย หากยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย จึงลงนามในแบบบันทึกยินยอมการเข้าร่วมวิจัย (Consent form) และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจด้วยตนเอง ใช้เวลาในการตอบประมาณ 10-15 นาที

เก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มที่ 2: ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการ ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมินผลโครงการวิจัย โดยประสานงานกับกลุ่มงานที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

และผู้ร่วมดำเนินโครงการ ซึ่งแจ้งรายละเอียดโครงการวิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับทราบ พร้อมแบบบันทึกใบยินยอมการเข้าร่วมวิจัยและแบบสอบถามการประเมินผลโครงการ และได้ชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมคือ หากได้รับผิดชอบมากกว่า 1 โครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการจะประเมินทุกโครงการที่ได้รับผิดชอบ (1 โครงการ/แบบสอบถาม) ยกตัวอย่างเช่น รับผิดชอบ 3 โครงการ ก็จะได้รับแบบสอบถาม 3 ฉบับตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลาในการตอบประมาณ 10-15 นาที/แบบสอบถาม/โครงการ ซึ่งในแบบสอบถามจะมีชื่อโครงการกำกับไว้ในแบบสอบถาม เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มที่ 3: ผู้เข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยประสานงานกับผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน QR Code จำแนกรายโครงการ โดยกำหนดให้ 1 QR Code ต่อ 1 โครงการ ซึ่งในแบบสอบถามออนไลน์ มีเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย และแบบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย หากยินดีสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ผ่าน QR code โดยใช้เวลาในการตอบประมาณ 10-15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการประเมินผลโครงการเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลการประเมินโครงการ 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.00-1.80 มีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.81-2.60 มีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 2.61-3.40 มีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 3.41-4.20 มีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 4.21-5.00 มีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด⁽¹⁰⁻¹²⁾ โดยมีความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยสมการทางคณิตศาสตร์⁽⁸⁻¹⁰⁾ เกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลการประเมินโครงการคือ $\geq$ ร้อยละ 70 หรือ ≥ 3.5 คะแนน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก⁽⁷⁾
3. ข้อมูลความพึงพอใจต่อโครงการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท นำเสนอในรูปแบบแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลความพึงพอใจ 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ คะแนนระหว่าง 12-27 คะแนน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย คะแนนระหว่าง 28-43 คะแนน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนนระหว่าง 44-60 คะแนน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยความกว้างของอันตรภาคชั้นของคะแนนในแต่ละระดับเท่ากับ 16 ซึ่งได้ค่ามาจาก

การคำนวณโดยสมการทางคณิตศาสตร์⁽⁸⁻¹⁰⁾ เกณฑ์ตัวชี้วัดความพึงพอใจคือ $\geq$ ร้อยละ 70 ของผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมาก⁽⁷⁾

4. ข้อมูลตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

5. ข้อมูลผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

6. ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ประเด็นปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการ สิ่งที่ต้องการขอรับการสนับสนุนวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จับประเด็นเนื้อหาของผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

7. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ต่อด้านผลผลิตของโครงการ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การแปลผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พิจารณาจากเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ถ้าเป็นค่าบวกแสดงว่าตัวแปรทั้งสองเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนค่าความสัมพันธ์เป็นลบแสดงว่าตัวแปรทั้งสองเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม โดยมีเกณฑ์การแปลผลขนาดของความสัมพันธ์ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.0-0.20 ความสัมพันธ์ต่ำมาก 0.21-0.40 ความสัมพันธ์ต่ำ 0.41-0.60 ความสัมพันธ์ปานกลาง 0.61-0.80 ความสัมพันธ์สูงและ 0.81-1.0 ความสัมพันธ์สูงมาก⁽¹¹⁾

การพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัคร

โครงการวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมนามัย ตามใบรับรองโครงการวิจัย รหัสโครงการวิจัย 592/2565 ลงวันที่ 9 มกราคม 2566 และได้รับอนุญาตดำเนินการวิจัยจากแหล่งข้อมูล ซึ่งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัยแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยให้ลงนามยินยอมก่อนเข้าร่วมการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565 ตามแนวคิดซีพีโมเดล (CIPP Model)

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 107 คน จากทั้งหมด 122 คน อัตราตอบกลับ ร้อยละ 87.7 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.4 มีอายุเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.1 มีความเกี่ยวข้องกับโครงการโดยเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 42.99 และเป็นผู้ร่วมดำเนินโครงการ ร้อยละ 57.01

ผลการประเมินโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565 โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.427$, $SD=0.610$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบทของโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.478$, $SD=0.612$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X}=4.471$, $SD=0.620$) ด้านผลผลิต ($\bar{X}=4.417$, $SD=0.671$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X}=4.339$, $SD=0.693$) ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดตามที่กำหนด (เกณฑ์มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก $\geq$ ร้อยละ 70 หรือ ค่าเฉลี่ย ≥ 3.5 คะแนน) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model (N=107)

ผลการประเมิน	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
ด้านบริบท (Context)	4.478	0.612	มากที่สุด
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.339	0.693	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ (Process)	4.471	0.620	มากที่สุด
ด้านผลผลิต (Product)	4.417	0.671	มากที่สุด
รวม	4.427	0.610	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model ด้านบริบทของโครงการ (N=107)

ประเด็นการประเมินโครงการด้านบริบทของโครงการ	$\bar{X}$	SD
1. โครงการมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	4.55	0.690
2. โครงการมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย	4.52	0.678
3. โครงการมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายของหน่วยงาน	4.56	0.729
4. โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ	4.60	0.657
5. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชา	4.26	0.850
6. ความรู้และประสบการณ์ของคณะทำงานในการจัดโครงการ	4.33	0.822
7. การประเมินศักยภาพความพร้อมของคณะทำงานก่อนเริ่มจัดกิจกรรม	4.55	0.755
8. การศึกษาสภาพปัญหาต่อการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อมและทรัพยากร ที่เอื้อต่อการจัดโครงการ	4.45	0.717
9. แนวโน้มของโครงการที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	4.50	0.664
10. แนวโน้มของโครงการที่จะสำเร็จตามตัวชี้วัด	4.47	0.677
รวม	4.478	0.612

ด้านบริบทของโครงการ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ($\bar{X}$ =4.478, SD=0.612) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.26-4.60 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ โครงการมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 โครงการมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีการประเมินศักยภาพความพร้อมของคณะทำงาน

ก่อนเริ่มจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และมีการศึกษาสภาพปัญหาก่อนการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model ด้านปัจจัยนำเข้า (N=107)

ประเด็นการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า	$\bar{X}$	SD
1. ความสามารถในการบริหารโครงการ	4.40	0.763
2. การทำความเข้าใจร่วมกันกับทีมงานก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	4.44	0.729
3. ศักยภาพในการทำงานของคณะทำงาน	4.38	0.820
4. การได้รับงบประมาณที่เพียงพอสำหรับดำเนินโครงการ	4.40	0.738
5. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้	4.48	0.718
6. ความพร้อมและความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม	4.49	0.732
7. ความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	4.44	0.661
8. มีเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จของโครงการ	4.01	1.014
9. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของคณะทำงาน	4.14	0.966
10. การประเมินแนวโน้มความสำเร็จของโครงการ	4.21	0.847
รวม	4.339	0.693

ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ($\bar{X}=4.339$, $SD=0.693$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 8 ข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-4.49 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพร้อมและความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.49 รองลงมาคือ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการจัดกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และการทำความเข้าใจร่วมกันกับทีมงานก่อนเริ่มดำเนินโครงการและความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model ด้านกระบวนการ (N=107)

ประเด็นการประเมินโครงการด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	SD
1. ความสามารถในการดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ของคณะทำงาน	4.60	0.627
2. บทบาทของหัวหน้าโครงการในการบริหารจัดการโครงการ	4.54	0.663
3. ความรู้ความสามารถระหว่างดำเนินโครงการของคณะทำงานและวิทยากร	4.41	0.752
4. คณะทำงานให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการระหว่างการดำเนินกิจกรรม	4.47	0.633

ตารางที่ 4 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model ด้านกระบวนการ (N=107)

ประเด็นการประเมินโครงการด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	SD
5. การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.46	0.677
6. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนโครงการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป	4.44	0.703
7. ความสามารถในการประสานงานและการทำงานเป็นทีม	4.44	0.742
8. ผู้บังคับบัญชาให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารจัดการโครงการ	4.44	0.703
9. การให้กำลังใจแก่คณะทำงานและการมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชา	4.42	0.714
10. กำกับ ติดตาม ประเมินผล ครอบคลุมวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ	4.50	0.664
ภาพรวม	4.471	0.620

ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ($\bar{X}=4.471$, $SD=0.620$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.42-4.60 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความสามารถในการดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ของคณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ บทบาทของหัวหน้าโครงการในการบริหารจัดการโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 การให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการของคณะทำงานระหว่างการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการฯ ตามแนวคิด CIPP Model ด้านผลผลิต (N=107)

ประเด็นการประเมินโครงการด้านผลผลิต	$\bar{X}$	SD
1. ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ	4.35	0.859
2. ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ เช่น ความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการบริโภค พฤติกรรมการออกกำลังกาย	4.36	0.817
3. การเพิ่มขึ้นของทักษะการบริหารจัดการโครงการของคณะทำงาน	4.39	0.725
4. การได้ภาคีเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น	4.47	0.705
5. การสร้างนวัตกรรมด้านสุขภาพของคณะทำงาน	4.49	0.650
6. การเป็นส่วนหนึ่งที่ตอบสนองด้านนโยบายของหน่วยงาน	4.46	0.883
รวม	4.417	0.671

ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ($\bar{X}=4.417$, $SD=0.671$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.35-4.49 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสร้างนวัตกรรมด้านสุขภาพของคณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.49 รองลงมาคือ การได้ภาคีเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 การเป็นส่วนหนึ่งที่ตอบสนองด้านนโยบายของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 การเพิ่มขึ้นของทักษะการบริหารจัดการโครงการของคณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ เช่น ความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการบริโภค พฤติกรรมการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35

2. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ (เกณฑ์ร้อยละ 70 ของผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก)

3. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง ปีงบประมาณ 2565

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 365 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.7 มีอายุเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 62.2 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 29.6 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.2 ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 63.6 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ร้อยละ 26.3 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 3.6 ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 3.3 นักบวช ร้อยละ 1.9 และธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 91.2 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 7.9 และพึงพอใจระดับน้อย ร้อยละ 0.8 ผลการประเมินความพึงพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด โดยมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมหรือโครงการที่สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมืองเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ รู้สึกว่ากิจกรรมหรือโครงการที่เข้าไปดำเนินการมีความสอดคล้องและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย รู้สึกว่าตนเองได้รับการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากร มีความชัดเจนและสามารถซักถามเพิ่มเติม ได้ความรู้ความเข้าใจหลังการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ มีความมั่นใจและความสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้และเผยแพร่/ถ่ายทอดได้

4. ผลลัพธ์ของโครงการบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พบว่า มีจำนวน 11 โครงการ (ร้อยละ 73.3) ที่มีผลลัพธ์ของโครงการบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย ส่วนโครงการที่ไม่บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ พบว่า มีจำนวน 4 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.67

5. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า ปีงบประมาณ 2565 โครงการทั้งหมด 15 โครงการ ได้รับงบประมาณรวม จำนวนเงิน 2,198,920 บาท เบิกจ่ายจำนวน 1,132,620.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.51 เมื่อพิจารณาจำแนกรายโครงการ พบว่า โครงการที่เบิกจ่ายได้ตามค่าเป้าหมายของกรมอนามัย (เกณฑ์ร้อยละ 85) มีจำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 60

6. ความสัมพันธ์ระหว่าง ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ต่อด้านผลผลิตโครงการ

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ต่อด้านผลผลิตโครงการ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ด้านผลผลิตโครงการ (Product)		
	Pearson Correlation (r)	Sig.(2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านบริบท (Context)	0.797*	0.000	สัมพันธ์สูง
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	0.801*	0.000	สัมพันธ์สูง
ด้านกระบวนการ (Process)	0.838*	0.000	สัมพันธ์สูงมาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านผลผลิตโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีน้ำหนักความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง 0.797-0.838 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับด้านผลผลิตในระดับสูงมาก ($r=0.838$) รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้ามีความสัมพันธ์กับด้านผลผลิตในระดับสูง ($r=0.801$) และด้านบริบทมีความสัมพันธ์กับด้านผลผลิตในระดับสูง ($r=0.797$) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการประเมินผลโครงการของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2565 สามารถอภิปรายในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า ภาพรวมของผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด โดยโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ มีความสอดคล้องและตอบสนองกับนโยบายของหน่วยงาน มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีการศึกษาสภาพปัญหาก่อนการจัดกิจกรรม มีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดโครงการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวันเพ็ญ ศรีจิตรและคณะ⁽⁴⁾ ที่ได้ศึกษาผลการประเมินโครงการสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2564 พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ซึ่งโครงการตอบสนองต่อนโยบายที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ อังคินันท์ อินทรกำแหงและคณะ⁽⁷⁾ ศึกษาการบริหารจัดการและประเมินผลโครงการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของหน่วยงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทโครงการอยู่ในระดับดีมาก

มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และสภาพแวดล้อมและทรัพยากร

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ภาพรวมของผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพร้อมและความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ ในการจัดกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ มีการทำความเข้าใจร่วมกันกับทีมงานก่อนเริ่มดำเนินโครงการและ มีความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ สุวภัทร นักรู้กำลังพัฒนา และคณะ⁽¹²⁾ ที่ศึกษาการประเมินผลการดำเนินการของเครือข่าย บริการสุขภาพระดับอำเภอ กรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ความคิดเห็นของผู้ให้บริการ ด้านบุคลากร วิธีการพัฒนาและการแบ่งปัน ทรัพยากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ

ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนด โดยมีความสามารถในการดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ของคณะทำงาน บทบาทของหัวหน้าโครงการในการบริหารจัดการโครงการ การให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ของคณะทำงานระหว่างการดำเนินกิจกรรมและการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของอังศินันท์ อินทรกำแหงและคณะ⁽⁷⁾ ศึกษาการบริหารจัดการและประเมินผล โครงการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของหน่วยงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมิน ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก โดย ผู้นำทีมมีบทบาทสำคัญในด้านกระบวนการ และการเปิดโอกาส ให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในโครงการจะทำให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของโครงการ

ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการสร้าง นวัตกรรมด้านสุขภาพของคณะทำงาน การได้ภาคีเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น การเป็นส่วนหนึ่ง ที่ตอบสนองด้านนโยบายของหน่วยงาน การเพิ่มขึ้นของทักษะการบริหารจัดการโครงการของคณะทำงาน ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของ อังศินันท์ อินทรกำแหง และคณะ⁽⁷⁾ ศึกษาการบริหารจัดการและประเมินผลโครงการเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพของหน่วยงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก โดย การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมสุขภาพทั้ง 3 self ดีขึ้น

ผลลัพธ์ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พบว่า โครงการที่บรรลุตามตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการ มีจำนวน 11 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 73.33 ทั้งนี้ เนื่องด้วยมีปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการ ได้แก่ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ต้องมีการปรับ กิจกรรม ซึ่งบางกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการได้ต้องเลื่อนกิจกรรมออกไปหรือยกเลิกกิจกรรม และ การเชื่อมประสานกับภาคีเครือข่ายและผู้เข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในโครงการ ดำเนินการเบิกจ่ายได้ตามค่าเป้าหมายของกรมอนามัย (เกณฑ์ ร้อยละ 85) จำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 60 โดยมี 6 โครงการที่เบิกจ่ายไม่เป็นไปตาม ค่าเป้าหมายของกรมอนามัย เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่งผลให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ จึงขอคืนเงินงบประมาณเป็นงบบริหารจัดการ นอกจากนี้ มีการปรับกิจกรรม การบูรณาการในโครงการ ทำให้งบประมาณบางส่วนไม่ได้ใช้ตามแผน

ผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีน้ำหนักความสัมพันธ์กันระดับสูง โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง 0.797 - 0.838 สอดคล้องกับผลการศึกษาของวันเพ็ญ ศรีจิตร และคณะ⁽⁴⁾ ที่ได้ศึกษาผลการประเมินโครงการสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2564 พบว่า ผลการประเมินรายด้านทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลการประเมินด้านผลผลิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของอังศินันท์ อินทรกำแหง และคณะ⁽⁷⁾ พบว่า ผลการนิเทศและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการตามความเห็นของกลุ่มหัวหน้าโครงการ กลุ่มผู้บังคับบัญชาของหัวหน้าโครงการ และผู้เข้ารับบริการ มีความสอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกษศิริพันธ์ วิเชียรเจริญ และคณะ⁽¹³⁾ ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการยาอย่างสมเหตุผลของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้แนวคิดการประเมินผล CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม พบว่า ปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการมีความสัมพันธ์กับผลผลิตของการดำเนินงานตามนโยบายในระดับสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

- 1) ควรมีการติดตามและประเมินผลโครงการทุกระยะอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ระยะก่อนเริ่มโครงการ ระยะดำเนินโครงการ ระยะสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ปรับกลยุทธ์ และการดำเนินโครงการ
- 2) การประเมินผลความพึงพอใจในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ ควรดำเนินการหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมในโครงการ เนื่องด้วยการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการเป็นเวลานาน อาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการบางกลุ่ม จดจำการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้ อีกทั้ง กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ มีการสับเปลี่ยน โยกย้ายตำแหน่ง ไปดำรงตำแหน่งใหม่ ทำให้อัตราการตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลความพึงพอใจน้อย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ควรศึกษาวิจัยในรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ ในโครงการที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับน้อยที่สุด เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาพัฒนากลยุทธ์เชิงระบบสำหรับการปรับปรุงโครงการหรือแผนงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองที่คอยสนับสนุน ให้คำแนะนำ ในการวิจัย ขอขอบคุณ รศ.ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และรศ.ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้คำแนะนำ คำชี้แนะ ให้คำปรึกษาในการทำวิจัย ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณ

บุคลากรศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรีและชุมชนอุทิศอนุสรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์สำหรับเป็นพื้นที่ทดลอง การใช้เครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณ ผู้บังคับบัญชา ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ร่วมดำเนินโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการทุกท่านที่ทำให้ผลการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. กองแผนงาน กรมอนามัย. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมตาม แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2563- 2565) ฉบับปรับปรุง [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2565 ก.ย. 19]. เข้าถึงได้จาก: <https://planning.anamai.moph.go.th/th/doh-strategic-plan>
2. กองแผนงาน กรมอนามัย. แผนปฏิบัติการกรมอนามัย ปีพ.ศ. 2565. [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึง เมื่อ 2565 ก.ย. 19]. เข้าถึงได้จาก: <https://planning.anamai.moph.go.th/th/government-action-plan>
3. สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย.บันทึกที่ สร 0905.02/1851 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2564 เรื่อง ส่งสำเนาปรับแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ระดับหน่วยงาน.[อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2565 ก.ย. 19]. เข้าถึงได้จาก: <https://mwi.anamai.moph.go.th/th/action-plan>
4. วันเพ็ญ ศรีจิตร์, ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์, โยธกา แก้วคำ, จุฑามาศ วงคำจันทร์. ผลการประเมินโครงการของ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง ตามประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ 2564. การประชุมวิชาการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 15; วันที่ 12-14 มิถุนายน 2565; ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่นแขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย; 2565.
5. Stufflebeam DL, Shinkfield AJ. Evaluation theory, models, & applications. San Francisco, CA: Jossey-Bass; 2007.
6. Aziz S, Mahmood M, Rehman Z. Implementation of CIPP Model for Quality Evaluation at School Level: A Case Study. Journal of Education and Educational Development (JED). 2018;5(1):189-206.
7. อังคินันท์ อินทรกำแหง, อรพินท์ ชูชม, วรสรณ์ เนตรทิพย์, พัชรี ดวงจันทร์.การบริหารจัดการและ ประเมินโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของหน่วยงานในเขตกรุงเทพมหานคร.วารสาร พฤติกรรมศาสตร์. 2552;15(1):28-38.
8. ชัชวาล เรื่องประพันธ์. สถิติพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คลังนาวิทยา; 2539.
9. สุวิมล ติรภานันท์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2557.

10. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์. ตำราในการวิจัยเชิงสำรวจในงานสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โนเบิลพริ้นท์ จำกัด; 2561.
11. สมถวิล วิจิตรวรรณ. สถิติความสัมพันธ์:เลือกใช้อย่างไร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 2565;8(2):1-15.
12. สุภภัทร นักรู้กำพลพัฒน์, นิชนันท์ สุวรรณภูมิ, ยมนา ชนะนิล, ภูษณิศร มีนาเขตร. การประเมินผลการดำเนินการของเครือข่ายบริการสุขภาพระดับอำเภอ กรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2559;7(2):105-30.
13. เกษรินทร์ วิเชียรเจริญ, อารยา ประเสริฐชัย, อีระวุช ธรรมกุล. การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการใช้อย่างสมเหตุผลของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเพชรบุรี.วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน. 2565;8(1):110-22.